

Wiesław Prastowski

Cisza przemijania

Wiersze stare i nowe

Redakcja i posłowie

Edward Białek

Seria pod redakcją
Edwarda Białka i Justyny Radłowskiej

Seria ukazuje się pod patronatem
Fundacji Silesia Nova

Projekt okładki:
Justyna Bloch-Białek

Wrocław 2019

© Copyright by Quaestio, Wrocław 2019

ISBN 978-83-65815-03-3

Quaestio
www.quaestio.com.pl
tel. (48) 784 614 124, e-mail: biuro@quaestio.com.pl

Od Autora

Drogie Koleżanki i Koledzy!

Z okazji Jubileuszowego Zjazdu Absolwentów Wydziałów Lekarskiego, Pediatricznego i Stomatologii Akademii Medycznej we Wrocławiu rocznika 1959, który odbędzie się 18 maja 2019 roku, po porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego, kol. Lechem Lenkiewiczem, uzyskałem zgodę na wydanie i promocję kolejnego zbioru moich wierszy pt. „Cisza przemijania”, przygotowanego dla upamiętnienia tego historycznego wydarzenia. Jestem z tego wyróżnienia wzruszony i dumny!

Spotkamy się w miejscu wypełnionym historią miasta Wrocławia na Ostrowie Tumskim w Sali Konferencyjnej Hotelu im. Jana Pawła II. Zadbali o to, pod przewodnictwem kol. Lenkiewicza, członkowie Komitetu Organizacyjnego: kol. Małgorzata Pawłowska, kol. Janusz Patkowski, kol. Helena Kozłowska, kol. Jan Szymański, kol. Wanda Mielczanowska, kol. Jacek Kibler i kol. Andrzej Wójcik.

Będzie wiele wrażeń i podniosłych chwil: msza święta w kaplicy Bożego Ciała Katedry Wrocławskiej, uroczystego otwarcia Zjazdu w auli Hotelu Jana Pawła II dokona Lech Lenkiewicz, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, wystąpienie powitalne do uczestników Zjazdu wygłosi JM Rektor Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich. Nasze losy opíše starosta roku, kol. Jan Szymański. Na zakończenie części oficjalnej odbędzie się recytacja wierszy w wykonaniu kol. Bożeny Abramowskiej i moim, Wiesława Prastowskiego. Z pewnością będą też wystąpienia indywidualne kolegów i wspólne pamiątkowe zdjęcie. Dzięki uprzejmości kierowników Zakładów Anatomii

Prawidłowej oraz Histologii i Embriologii wstąpimy do odrestaurowanego zabytkowego budynku Katedry Morfologii i Embriologii Człowieka (ul. Chałubińskiego 6a) gdzie od naszych Mistrzów uczyliśmy się podstaw medycyny. Obudzą się w nas wspomnienia niezapomnianych zajęć i egzaminów. Na zakończenie zwiedzimy Muzeum Anatomii Człowieka. Po tych emocjach – obiad i wspólne pogawędki w restauracji Hotelu Jana Pawła II. Spacer w pobliskim Ogrodzie Botanicznym będzie romantycznym uwieńczeniem spotkania koleżeńkiego z okazji 60-lecia ukończenia studiów i uzyskania Absolutorium Akademii Medycznej we Wrocławiu.

W czasie naszych studiów Rektorem Akademii Medycznej był prof. dr hab. Bogusław Bobrański, twórca wrocławskiej szkoły nad lekiem syntetycznym, głównie barbituranów (Ipronal) i sulfonamidów. Funkcje Prorektorów pełnili: prof. dr Aleksander Kleczeński, prof. dr Tadeusz Garbiński i prof. dr Kazimierz Jabłoński. Dziekanem był w tym czasie doc. dr Józef Kubicz, prodziekanami byli prof. dr Jan Zarzycki i doc. dr Adam Żółciński. Nasi wspaniali nauczyciele i wychowawcy to w kolejności alfabetycznej profesorowie: Zygmunt Albert, Rudolf Arend, Tadeusz Baranowski, Tadeusz Batkowski, Wiktor Bross, Zofia Czeżowska, Tadeusz Owiński, Kazimierz Czyżewski, Adrian Demianowski, Maria Demianowska, Antoni Falkiewicz, Józef Hano, Hanna Hirszfeldowa, Wiktor Jankowski, Zdzisław Jezioro, Józef Kaniak, Witold Juliusz Kapuściński, Zofia Kowarzykowa, Hugon Kowarzyk, Zbigniew Kubrakiewicz, Tadeusz Marciniak, Adam Michejda, Henryk Mierzecki, Andrzej Klisiecki, Tadeusz Nowakowski, Kazimierz Nowosad, Bolesław Popielski, Zofia Sembratowa, Zbigniew Stuchly, Edward Szczeklik, Ignacy Pietrzycki, Zdzisław Wiktor, Maria Wierzbowska, Wanda Klinowska, Stanisław Kossowski, Wanda Mejsbaum-Katzenellenbogen, Henryk Makower, Stanisława

Falkiewiczowa, Stanisław Przyłęcki, Henryk Gorczyński, Stefan Ślopek oraz ppłk. lek. Z. Ostapowicz.

Wydział Lekarski ukończyło 184 absolwentów, Wydział Pediatriczny 42 absolwentów, Wydział Stomatologiczny 36 absolwentów.

W czasie uroczystości wręczenia Dyplomów Lekarza Akademii Medycznej we Wrocławiu przypomniano nam słowa przysięgi Hipokratesa: „Przysięgam na pamięć wszystkich twórców i mistrzów wiedzy lekarskiej całej ludzkości, a w szczególności wielkich w tej gałęzi wiedzy dobroczyńców mojej Ojczyzny, że zawartych w przysiędze zobowiązań dochowam ściśle wedle sił moich i zdolności...” Dalej czytano dziesięć przykazań przysięgi, a potem sentencję końcową: „Jeżeli przysięgi tej dotrzymam w świętości i w niczym jej nie naruszę, oby mi wolno było w szczęśliwości i w poważaniu wszystkich ludzi wieść życie po wsze czasy i błogich owoców sztuki mojej używać w obfitości. Jeżeli naruszę przysięgę i stanem się wiarołomnym, przeciwnej niech doznam doli”.

Zapamiętałem szczególnie 6 przykazanie – „w życiu moim, zarówno prywatnym, jak i zawodowym, przestrzegając będę zasad moralności i nie splamię honoru swego żadnym czynem niegodnym lekarza i obywatela”.

Przypomnę znane powiedzenie André Malraux'a: „Kultura jest tym, co sprawiło, że człowiek jest czymś innym, niż przypadkowym wydarzeniem w przyrodzie”. Kultura umożliwia rozkwit najpiękniejszych wartości człowieka. Jeżeli nie ma jej w sercach ludzi, to nigdzie indziej nie ma jej na pewno. Poezja, będąc nośnikiem indywidualnego doświadczenia, zawiera w sobie nazwane i nienazwane, niewypowiedziane wymiary utraty chwili. Słowa są niczym żywa pamięć obecna w nas. Pozwala nam na zrozumienie przeszłości, która pozostaje żywa w naszych czasach. Poezja jest poszukiwaniem innego sposobu postrzegania świata i innego miejsca w świecie

oraz pokonywania trzech przeszkód – starości, chorób i śmierci. Powiedział kiedyś Comte: „W poezji akt myśli i obiekt myśli mieszają się ze sobą. Nie ma wiecznej ciszy, tych nieskończonych przestrzeni, świat, który znamy, który tworzymy, świat ludzki jest okrągły, gładki, jednorodny i ciepły, jak pierś kobiety”.

Nasze koleżeńskie spotkania zawsze skłaniają do refleksji, do wspomniania osób, z którymi przyszło nam dzielić kawał historii naszego życia. Wspominamy tych co odeszli, byli naszymi koleżankami i kolegami, może nawet przyjaciółmi, współpracownikami, mistrzami, szefami lub autorytetami. Przywołujemy obrazy z przeszłości, sukcesy, radości, pasje, oddanie rodzinie, poświęcenie w pracy. Wiele zawdzięczamy naszym poprzednikom ze środowiska lekarskiego, którzy przekazywali nam wiedzę z pokolenia na pokolenie, a my znaczyliśmy ślad własnej drogi.

Pragnę w tym miejscu serdecznie podziękować mojej Żonie Iwonie za wiele lat dobrego, wspólnego życia, i pomocy w dziele wydawania wszystkich moich zbiorów poezji, a także za dokonanie wyboru starych i nowych wierszy oraz przygotowanie wersji elektronicznej tekstów do tomu „Cisza przemijania”.

Wyrażam również serdeczne słowa podziękowania panu prof. dr hab. Edwardowi Białkowi za życzliwe przedstawienie mojej twórczości literackiej podczas konferencji naukowej „Lekarz jako autor i bohater literacki” zorganizowanej przez Komisję Kształcenia i Komisję Historyczną DRL, Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji, Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, Katedrę Nauk Społecznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach i Zakład Humanistycznych Nauk Lekarskich Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, która odbyła się 8 grudnia 2018

roku. Na konferencji tej zaprezentowano dorobek pisarzy polskich i zagranicznych, dawnych i współczesnych, którzy wzbogacając dokonania piśmiennictwa artystycznego i będąc uczestnikami aktywnymi ruchu literackiego reprezentują stan lekarski; wielu z nich nie porzuciło medycyny nawet po osiągnięciu sukcesu literackiego.

Z wyrazami szacunku
Wiesiek Prastowski

Droga

Lechowi Lenkiewiczowi

Nie zawsze wiadomy jest sens
Ani dobrze rozpoznany cel
Nie wszystko jest jasne
Oczywiste i odkryte
Co jest naszym ziemskim udziałem
Prawidłowością ludzkiego życia
Stwórca dał nam drogę godności
Drogę wyboru, wzlotów i upadków
Przyziemnych pełzań
Idziesz więc samotny sam ze sobą
Wspólnie z innymi
Droga wije się latami przez kręte zbocza
Prowadzi w górę i w dół
Wspina się na ostry szczyt
Bohaterstwa i wyrzeczeń
Gdzie nie ma szlaków utartych
Prowadzi nieraz nad przepaścią
Skąd tylko w oddali widać ciche doliny
Jak zejść i zawrócić z tych orlich szczytów
Na trakt pewny i bezpieczny
Gdzie ukrytych jest wiele spraw ciała i duszy
Dużo lat pustych i niemych
Ile dni w chłodzie mgieł
W skwarze upalnych dni
Kiedy przychodziły burze i gradobicia
Powiązań pętających nogi
Ale idziesz
Nie zawsze zorientowany i świadomy
Idziesz
Nie zawsze silny i zdrowy
Pełen świeżości i mocy

Idziesz
Od tysięcy lat ze swą ludzką wielkością
Człowieczą małością
Nie zawsze uskrzydłony talentem
Zwykły człowiek
Uroczą kruszyna lub bestia
Codziennie wytrwale prostujesz drogę
Zbliżasz się w utrudzeniu ku drodze ładu
Piękna prawdy i szczęścia
Dlatego naprawiasz sprawy zawikłane
Uciszasz konflikty mądrością
Pracę czynisz lżejszą
Układasz myśli rozwichrzone
Przemieniasz zادیorność
W ciche spojrzenie.
Z upadku nie zawsze dźwigasz się zwycięzcą
Postaw właściwy znak przy drodze
Może tego znaku poszukiwać będzie twój syn
Kiedy stanie na rozdrożu swego życia.

Poecie Andrzejowi Bartyńskiemu – Homerowi naszych czasów

*Wszyscy zdejmujemy z ramion ciężar dźwiganych lat.
Zostawiamy wszystko co było bliskie i drogie.
By nie mieć już nic.
Zostawiamy dobrą pamięć
zapisaną na kamieniach cmentarzy.*

Człowiek żyje by doświadczać
Tajemnicy bytu
Bycie jest tajemnicą i wyzwaniem
Bycie jest w nas
Sami nim jesteśmy
Odwracamy się od swej egzystencji
Stojąc twarzą w twarz z nicością
Rzuceni w świat
Nadając sens jemu i życiu
Cały kosmos przygląda się
W naszym jestestwie
Życie jest bytem
Gdzie nie powinno być zgody na przemijanie
Z odejściem trzeba się oswajać
Nieskończoność streszcza się w zadumie
Dotykamy tajemnicy trwania
Przychodzimy na świat w tajemnicy
Rodzimy się aby żyć
Życie wydaje się epizodem
W czym tkwi jego tajemnica
Jego kres tego nie wiemy
Towarzyszy nam zdziwienie
Nad tym co tworzy nasz świat
Myśl memento morii
Jest sentencją nadającą dynamikę
Wyznacza kierunek ewolucji

Odejścia z tego świata
Nie można zamknąć biologią
Stwórcę pochyla się nad nami
Mówi, że początek nadziei
Zaczyna się w człowieku
Nasz kres jest częścią przemijania
Ale i atrybutem życia
Pochyleni nad Tobą
Dotykamy tajemnicy człowieka
Dzieje się to w ciszy pamięci
I pozostanie milczeniem.
Albert Camus w poemacie „Nemezis”
Napisał: „Posiany przez wiatr,
Zabrany przez wiatr, a jednak twórca,
Taki jest człowiek
Dumny jest, że żyje przez chwilę.”

Łzy...

Łzy są tajemnicą człowieka
Słoną wodą duszy
Spływając z oczu
Łagodzą ból i cierpienie

Słowa zderzając się ze sobą
Czynią dobro lub zło
Słone słowa dobra leczą
Wodniste łzy kaleczą.

Sen

Domy na stokach zielonych wzgórz
Nieopodal drogi jakieś osiedla
W uszach jakieś głosy
Szaleństwo podróży
Mozolna droga
Jechaliśmy nocą
Śpiąc parę minut
Budząc się o świcie
Wśród łagodnej doliny
Utkanej ogrodami kwiatów
W strumieniu zatrzymanej wody
Młyn wodny bardzo stary
Zatrzymaliśmy się pod drzewami
Zdumieni kolorami nieba
Początku dnia po nocy
Przy dopalających się ogniskach
Pasących się na łąkach stad owiec i kóz
Wśród krzewów winorośli
Wąską drogą udaliśmy się do gospody
Gdzie grano w kości
Stopy nasze między stolikami
Trącały o puste butelki
Pachniało jedzeniem
Nie znaliśmy dobrze języka
Aby coś zamówić
Podano nam danie szefa kuchni
Które z apetytem jedliśmy
Potem ruszyliśmy dalej
Szukając miejsca odpoczynku
Wszystko się pomieszało
Kiedy obudzenie wyrwało ze snu
Chętnie bym odwiedził
Te już znajome strony.

Liście losu

„Nikt nie jest kowalem swego losu”

Apiusz Klaudiusz

Przychodzimy na świat
Uwarunkowani miejscem w czasie
Liście losu roznosi wiatr historii
Niewiele zostawiając wolnej woli
Ograniczając nasze wybory od dzieciństwa
Zastanawiamy się jak to się stało
Kim jesteśmy, że jesteśmy
Poznajemy rzeczywistość subiektywnie
Emocjami decydujemy o tym co ważne
Lub mniej ważne dla naszej tożsamości
Na czym polega zrozumienie siebie
Dlaczego jestem i po co jestem
Polska wydobywa się nam z pamięci
Ze wszystkimi urojeniami i mitami o wielkości
Tragediami pokoleń i cierpieniem milionów
Nienawiścią i samochwalstwem
Wieczorne rozmowy Polaków są opowiadaniem
W kalejdoskopie codziennych zdarzeń
Z przenikaniem nieuchwytnych wspomnień
Które pustoszeją powoli
Aby wybrać minione, które trwa.

Arka przymierza

Współczesna arka przymierza
To nasze człowieczeństwo
Czego nam potrzeba
Czułości i dotyku
Godności i rozwoju
Snu i seksu
Uznania i własności
Wolności i wsparcia
Chcesz zmieniać świat
Zacznij od siebie
Tylko wtedy
Dążenia mają sens.

Cisza przemijania

Życie cielesne to fakt biologiczny
Jest osnową ludzkiej egzystencji
Życie duchowe jest jego odroślą
Zgon nie kończy cielesnej egzystencji
Będzie trwać nadal w przemijaniu
Tak jak się zaczęło
Przed początkiem myślenia
Naszego wejścia w świat
Istnieć może w cielesnej obecności ludzi
Mimo upadania cywilizacji
Opartej na myśli greckiej i sokratejskiej
Na etyce chrześcijańskiej
Człowiek ciągle staje się tym
Czym był i jest
Żyje na własny rachunek
Na dnie studni grawitacyjnej
Na planecie pokrytej gazami
Krażącej wokół oddalonej
O sto pięćdziesiąt milionów kilometrów
Atomowej kuli ognia
Życie jest tak odległe od wszystkiego
Co potrafimy zrozumieć
Zawiera tajemniczą esencję
Jak mówią monoteistyczne religie
Pochodzi od stwórcy.
Wydaje się nam,
Że jesteśmy ludźmi wyjątkowymi
Zarządzającymi bezlikiem działań
Ale naga prawda jest taka
Idziemy różnymi drogami
Do swojego końca
W ciszy przemijania.

Nauczanie

Nauczanie to przyjemność
Daje niezwykły kontakt z młodzieżą
Wyzwanie może nawet teatralne
Nauczyciel to dobry aktor
Kiedy zaczyna się lekcja
Podnosi się kurtyna wiedzy
Wyczuwa się dreszcz jak na premierze
Jeśli go nie wywoła
To aktor źle odegrał swoją rolę
Powód do satysfakcji
Poświęcać życie nauczaniu.

Słowa

Między dobrem a złem
Niebem a piekłem
Rozgrywa się nasze życie
Między materią i antymaterią
Odwieczną gonitwą galaktyk
Przenikaniem światów
Niby w Arce Noego
Żeglujemy z naszą planetą
Przez ocean czasu
Jeżeli w panie Stwórcy
Zawarte jest dobro i zło
To nasze ziemskie bytowanie
Odnajduje swój sens
W pomnażaniu dobra.

Ścieżki życia

Januszowi Patkowskiemu

Kręte i wąskie ścieżki
Wokół cichego jeziora
Lekki podmuch wiatru
Rozpędza białe chmury
Standardami sprzed lat
Cicho szumią trzciny
Rozbijając piersiami fale
Startują dzikie kaczki
Pod stopami
Skrzypi piasek codzienności.

Człowiek potrzebuje człowieka

Bogdanowi Łazarkiewiczowi

Każdy z nas
Pyta siebie wiele razy
O sens własnych działań
I własnego istnienia
Nie każdy dostrzega własną wartość
Źle widzi siebie w zwierciadle życia
Smutek ma wtedy wymiar egzystencjalny
Człowiek potrzebuje człowieka
Największym szczęściem jest znaleźć człowieka
Wtedy miłość i nadzieja
toczą się w codzienności.

Życie

Życie moje zaczące piękem
Ułożone w kwiaty wiosennej urody
W świetlistych ogrodach myśli
Gdzie pachniały róże i powoje
Wśród złotych wzlotów i urojeń
Przeplatane Twoim życiem
Jak dwie rzeki płynące do morza
Wypełnione radością chwili
Smutkiem zazdrości, żalu i tęsknoty
Gniewu rozpacz i męką utraty
Wiersze płynące z serca do serca
Do otwartych dłoni łaknących miłości
Słowa zagubione i przysypane popiołem
Niewypowiedzianych gestów
Mowy milczących obrazów
Zatopionych w ciszy trwania
W drodze do Ciebie ulicą przemijania.

Codziennosc

Każdy dzień niesie pytania
Na które trzeba odpowiadać
Stawia przed różnymi wyzwaniami
Wobec których trzeba powiedzieć
Tak lub nie
Są jednak dni szczególne
Niosące sprawy dla narodu doniosłe
Rozstrzygające o naszym losie
O przyszłości Polski
Nastał ów pamiętny wrześnieowy dzień
Kiedy Polacy pierwsi z rodziny narodów
Wcale nie najsilniejsi powiedzieli
Nie
Które przyniosło okrutną podwójną okupację
Niewyobrażalne cierpienia i zagładę milionów
Jednak zwycięstwo nad pychą innych
Nad przemocą i okrucieństwem
Zwyciężyło zły los.

Obrazek z polesia

Pośród traw Polesia
Kołysanych muzyką słowików
Na skrzyżowaniach polnych dróg
Wędrowne bociany na łąkach
Wpadają wprost w objęcia kwiatów
Wielka złocista dynia słońca
Sklania świerszcze do cykania

Wspomnienia za wspomnieniami
Idą sobie chocieszowską drogą
Do białego domku na wzgórzu
Nim słońce zmieni się w pomarańczę
A zmierzch okryje zasłona nocy
Zaśniemy w swoich ramionach.

Tak cicho po tym, co było na Wołyniu

*Na pamiątkę rocznicy rzezi wołyńskiej
Wiesławowi Lewickiemu
Inicjatorowi pomnika pamięci
na cmentarzu w Polanicy-Zdroju*

Jak dawniej ścielą się łąki i las w oddali
Przed zieloną ścianą lasu
Była wieś, której już nie ma
Za lasem były Borki, Kamionka,
Kamienucha, Huta Stepańska,
Siedlisko, Wyrka...
Za drogą liczne polskie kolonie
Z których nic już nie zostało.

Opowiada wnuk Włodomor Popegyk
Dziadek snopami żyta Polaków przykrywał
Wywoził na stację,
Żeby uciekali z przedsiionka piekła
Gdzie prawa człowieka są deptane
Wspomina Aleksander Pradun,
Który przeżył
Jak weszli do wsi zaczęli strzelać
Do uciekających ludzi
Każdy chciał się gdzieś schować.

Banderowcy spędzili nas
Kazali się kłaść
Zrobili krąg z ludzi
Podchodzili do każdego i strzelali
Jęki i krzyki dobijanych wokół
Matka powiedziała kładźmy się
Niech to się skończy
Nie można tego znieść
Przytuliła mnie mocno

Przyszła kolej na nas
Usłyszałem strzały
Zabijali ciotkę i matkę
Krew zalała mi szyję aż po bark
Matki ręka opadła
Czekałem na śmierć
Zamknąłem oczy
Strzały były już za mną
Ja nietknięty leżę
Zakończyli zabijanie i odeszli.

Jest to prawdziwa opowieść
O rzezi wołyńskiej
Dziś w sercach kresowiaków
Wciąż tkwi tęsknota
Za utraconą arkadią
Symbolu polskiej potęgi i chwały.
Polacy, którzy przeżyli
Wspominają okrutne ludobójstwo
Przymusowe wysiedlenia
Okupację sowiecką i niemiecką
Walki z bolszewikami i UPA.
Nie mogą zapomnieć
Ziemi przodków odebranej
Bez naszej zgody
Trudno zrozumieć polską historię
Po utracie połowy terytorium
Drugiej Rzeczypospolitej
Wracają pamięcią do korzeni
Do swoich stron rodzinnych
W snach widzą przestrzenie lasów i pól
Dywany kwiecistych łąk
Kamienie zmurszałych cmentarzy
Spalone domy i kościoły
Niemych świadków tragedii

Tylko zagubione groby
mówią po polsku.
Tak cicho po tym,
co było na Wołyniu.

Może orzeł biały
Przelatując pełni straż pamięci
Nad tym co się wydarzyło
Nie można tego zapomnieć,
Ale trzeba wybaczyć.

Kresy

Wielu myśli, że wiatr historii
Zawieje i zasypie
Piaskiem niepamięci
Kresy.

Kresy są w świadomości Polaków
Dopóki istnieją świadectwa historii
Będą symbolem męstwa i chwały
Dla innych mogą być wyrzutem sumienia
palącym stygmatem wstydu.

Dzieci tych co nocą
Przychodzili zabijać sąsiadów
Kiedyś staną twarzą w twarz
Przed zbrodnią ojców
Zechcą zrzucić to haniebne piętno
Zejdą z drogi barbarzyństwa.

To będzie zwycięstwo tych co zginęli
Oni są martwi, ale nie umarli
Żyją w naszej pamięci
Leżą pod ziemią kresową
By wyjść kiedyś i pozostać w nas.

Rozproszeni w rozkładzie
Są w naszym życiu
W cząstkach otaczającego świata
W ciszy zimowej nocy
W mroku brzasku
W kwiatach i gałęziach drzew.

W świetlistości powietrza
Promieniach zachodzącego słońca
W rosie i deszczu poranku
W wietrznej gonitwie liści.

W nieustającym i niepowstrzymanym życiu
W biegu czasu od kresu barbarzyństwa
Do prawdziwej wolności.

Wiara

Człowiekowi trudno żyć bez wiary i nadziei
Gdy ginie wiara i nadzieja – cierpi
Tęskni za latami prostej ufności
Wiara i nadzieja zwraca nas ku ludziom
Ożywia i uzdrawia trwanie
Prowadzi przez ziemskie dni
Rozsłonecznia swym blaskiem
Drogę do celu
Życie nabiera treści
Kiedy wszystko co się w nas i z nami dzieje
Mierzymy miłością
Miłość to coś więcej niż upodobanie
Patrzanie z zachwytem na tego kogo miłujemy
Zbliżamy się do niego z uwielbieniem
Cieszymy się bliskością
Miłość prawdziwa jednoczy
Upodabnia tych co miłują
Miłować to być oddanym bez granic
Zawsze i wszędzie szukać od ludzi znaku miłości
Miłość to czynne uczestnictwo w dziele tworzenia
Wszyscy dążymy do szczęścia i pragniemy dobra
Często nie dostrzegamy tego w codzienności.

Myśli uczesane

Zgon nie kończy egzystencji cielesnej
Będzie ona trwać nadal
Tak jak się zaczęła
Przed początkiem myślenia
Przed pójściem w świat
Będzie trwać w cielesności ludzi
Człowiek kultury żyje do wewnątrz
Człowiek cywilizacji na zewnątrz
W przestrzeni pośród zdarzeń
Żal minionych dni
Nigdy nie wróca
Jesteśmy wyjątkowi
Potrafimy zarządzać bezlikiem działań
W poszukiwaniu sensu życia
Często mijając się z prawdą.

Klepsydra

Iwone

Powracanie do przeszłości
Jest grzebaniem w nicości
Takiego jakim się było
Już nie ma
Jesteśmy tym
Kim już nie jesteśmy
Nasza ludzka egzystencja
Podlega stałej transformacji
Dzielimy się swoją samotnością
Wierząc, że życie ma swój sens
Ale to my nadajemy jemu
Zasady i wartości
Pod wpływem woli i emocji
Swoje ocalenie widzimy
W drogim i bliskim człowieku
Pod wspólnym dachem domu
Gdzie pachnie miłością.

Świetlistość pamięci

Od starożytności przetrwały
Mity i legendy o wojnie Trojańskiej,
Mykenach, labiryncie Minotaura,
Wyprawy po złote runo,
Epickich poematów Homera – *Iliady* i *Odysei*,
Które w świetlistej pamięci ludzi
Ciągłe wymagają odpowiedzi:
Czy ludzkość jest eksperymentem
Przybyszów z kosmosu?
Wg Ericha von Dänikena
Ziemię odwiedzili wiele tysięcy lat temu
Przedstawiciele wysoko rozwiniętych cywilizacji
I zespoli się z ludźmi?
Tego tradycyjne dyscypliny naukowe nie wyjaśniły
Ale przecież istoty pół-ludzie i pół-zwierzęta
Obdarzone niesamowitą siłą;
Maszyny latające i wynurzające się z morza,
Bohaterowie Jazon i Odyseusz
Mający nadludzkie zdolności Herkules,
Mityczna Atlantyda...
Czy to jest tylko wytwór ludzkiej wyobraźni?

Każdy dzień

Zapamiętuję każdy dzień
W nim uśmiechy
Gesty Twoich dłoni
Dobieram słowa
Aby nie bolały
Wciąż się śpieszę
Patrzę przez okno
Na pejzaż zimowy
Myśli burzliwych
Wszędzie pełno
Pęcznieją od nich chwile
Gubią się kontury
Rzeczywistego świata
Przyjeżdżasz i wchodzisz
W otwarte drzwi domu
Wyciągam ręce ku Tobie
Obejmują mnie Twoje ramiona
Znika tęsknota i zagubienie.

Niepowodzenie

Niepowodzenie niepokoi
Poniżenie wyzwala agresję
Potknięcie doskwiera
Upadek boli
Przewlekły stres
Zaburza codzienność.

Chcemy postępować poprawnie
W oparciu o doświadczenia osobiste
Tradycje przekazywane w rodzinach
Z pokolenia na pokolenie.

Pragniemy być przyzwoici
Błędy i przewinienia
Zostawiają trwałe ślady
Ciężą i męczą wyobraźnię.

Nie dają spokoju
Uniemożliwiają radość
Przeżywania chwili
Tracimy zaufanie do siebie
Po upadkach i nieszczęściach
Dźwigamy się okaleczeni
Ciągłe zaczynamy od nowa.

Poznawanie

Nie zawsze odbieramy
prawdziwie rzeczywistość
Poznawanie opieramy
Na zmysłach i rozumie
Przyjmujemy za prawdę
To co się nam wydaje.

Nie ma pełnego poznawania
Bez ładu i dobra
Uwrażliwienia na piękno rzeczy
Intuicji przewidywania
Twórczego natchnienia.

Fantazja i wyobraźnia
Napędzają nadzieję i odwagę
Nadają sens życiu
Nie da się bez tego żyć.

Bez nich tracimy przede wszystkim
Wewnętrzne dziecko
Z cudownym widzeniem świata
Które mamy w sobie
Dające napęd i odwagę.

Nie należy brać pozorów
Za prawdziwą rzeczywistość
Pielęgnować empatię
Trzeba wierzyć, że miłość
Jest podstawą wszystkiego.

Piękno wyrażamy ciałem
Dusza też powinna być piękna
Nawet kiedy uroda przeminie.

Ciepli i mili

Między wzniesioną dłonią a owocem drzew śpi szczęście

Leopold Staff

Hygge – duńskie umiłowanie wygody
I kochanie drobnych przyjemności
Fińskie Kalsarikannit umiłowanie samotności
Z alkoholem w samej bieliźnie
Zapomnij o sisu
Poznaj ikigai
Japońską pochwałę powolności i czujności
Poznaj firgun hebrajską dumę z osiągnięć
Poznaj lykke duńską filozofię szczęścia
W Polsce powiedzą Ci jakoś to będzie
Jakoś się ułoży
Polacy miotają się pomiędzy skrajnościami
Wschodu i Zachodu
Popadają w skrajne emocje
Euforię i rozpacz
Trudno im się pogodzić, że świat nie był
Nie jest i nigdy nie będzie idealny
Pogoda zwykle jest podła
Stara bieda, życie się pogarsza
Filozofia jakośtobędzia
Daje szanse przetrwania.
Szczęście jest wolą życia
Nie znajdziesz szczęścia więcej
Niż masz zapisane w genach
Jeżeli celem ludzi jest szczęście
To każdy ma je w swoim DNA.
Jako gatunek ludzki homo sapiens
Jesteśmy nienasyчени w pragnieniach
Zawsze chcemy mieć więcej
Chociaż to szczęścia nie daje.

Nasze bycie w czasie
Wyznacza los genowy
Jesteśmy tajemnicą początku
Nie znając końca
Wrzuceni w świat
W którym to co racjonalne
Miesza się z tym, co magiczne.

Zapisane w genach

Podstawą życia
Nie jest materia
Tylko informacja
Zapisana literami DNA
Moglibyśmy żyć dłużej
Gdyby nie telomery
Zakończenia chromosomów
W których upakowany jest DNA
Kolejne podziały komórek
Skracają telomery
Komórki się starzeją
My wraz z nimi.

Genom człowieka
Który jest produktem ewolucji
Porównuje się do księgi życia
Dzięki mutacjom czyli
Przeskakiwaniu literek w DNA
Życie podlega ewolucji
Zmienia się z upływem czasu.

Życie jako reakcja chemiczna
Powstało z tego co było wcześniej
Polega na gromadzeniu
doskonaleniu informacji
Tkwiących w DNA
Dobór naturalny tłumaczy
W jaki sposób życie
Gdy już powstało
Zaczęło ewoluować

Wszyscy pochodzimy z Afryki
Garstki ludzi jednej wioski

Gdzie kilkaset tysięcy lat temu
Pojawił się gatunek Homo
Wszystkie kontynenty zaludnił
W ciągu dwunastu tysięcy lat
Europa przeżyła trzy wielkie fale migracji
W historii ludzkości jedna rzecz jest pewna
Nic nie trwa wiecznie.

Legenda o dusznickiej żabce

Według S. Krause

Pewnego razu 23 sierpnia 1897 roku
Córka dusznickiego sukiennika
Poszła do lasu na jagody
Zerwała się gwałtowna burza
Niebo połączyło się z ziemią
Nawałnica trwała wiele godzin
Rodzice bezskutecznie
Oczekiwali powrotu córki
Poszukiwania trwały kilka dni
Przy źródelku u pobliskiego wzgórza
Znaleziono koszyk dziewczynki
Obok białego dużego kamienia
Więści o tragedii i rozpaczy rodziców
Rozeszły się w okolicy
Przebywający w Dusznikach rzeźbiarz
Postanowił, że z kamienia przy źródelku
Stworzy symbol tej tragedii
W postaci żabki
Pomnik został miejscem kultu
Żabka stała się symbolem
Wieczności i bogactwa
Staw i źródelko wypełniały wodne kwiaty
Zakochani obejmując się
Szeptali sobie słowa miłości
Zapewniali o dozgonnej wierności
Po ostatniej wojnie w 1945 roku
Wojska zdobywców opuszczając Duszniki
Zabrały pomnik żabki
Została pamięć legendy
Zamarło źródelko
Wyschła woda w stawie.

Wektor życia

Wszystko co jest rzeczywiste, jest rozumne

Hegel

Nieskończoność

Wyraża się w zadumie

Dotyka bowiem istnienia.

Przychodzimy na świat w tajemnicy

Życie nasze jest epizodem

Bez znaczenia w kosmosie zdarzeń

Rodzimy się jako wysłannicy nadziei

Wierzimy w lepszy świat po śmierci.

W czym tkwi tajemnica człowieka

Jaki jest sens jego bytu w czasie

Tak jak inni filozofowie

Próbował wyjaśnić to Martin Heidegger

Mędrcy wschodu i zachodu

Uważają , że memento mori

Wyznacza kierunek ewolucji

Jest wektorem ludzkiego życia.

Są takie miejsca

Są takie miejsca w dobrej pamięci
Których upływający czas nie zmienia
Arkadyjskie ogrody młodości
Kiedy Boga Dionizosa
Obchodzono święta
Amora strzały trafiły do celu
Eros święcił triumfy.

Są takie chwile
kiedy odkrywamy siebie w cielesności
Zawłaszczamy przestrzeń psyche
Chcemy kochać i być kochanym.

Są takie miejsca magiczne
Kiedy w upojne czerwcowe noce
Ptaki, żaby i cykady
Wieczne koncerty dają.

Słońce topi promienie
W rwącym potoku
Bystrzycy Dusznickiej
Przy polanickim deptaku
Nocą jasny księżyc pływa
Pytając gwiazdy o drogę.

Nie pragnę

*W takim świecie, w którym jedyną pewnością jest pewność
niepewności – musimy próbować raz po raz, zawsze bez
skutku, pojąć siebie i siebie nawzajem, porozumieć się żyć
ze sobą i dla siebie*

Z. Bauman

Na scenie życia
Nie warto odgrywać
Rozpaczy istnienia
Wiem, że rzeczy pierwsze
Stają się ostatnie.

Znam pragnienie życia
Nie znam dramatu śmierci
Cierpienia umierania.
Przeżywam smutek przemijania.

Wspomnienia rozkosznych nocy
W ukochanych ramionach
Rozjaśniają mroki
Ludzkiej niemocy.

Wypełnić każdą chwilę
Wypełnić czas nam dany
Nie zostawić żadnej szczeliny
Na smutek co leczy rany.

Przeszłość zostaje w nas
Marzenia zawsze wyprzedzają
Dośćgnąć je to byłby cud
W harmonii chwili.

Twoje imię

Iwonie

Twoim imieniem
są wiosenne kwiaty
Rwane w błyszczącej rosą łące
Twoim imieniem promieniami słońca
Drzewa i krzewy śpiewają
Hortensje i róże słodko pachną
Ogród z zimy budzi
Błaskiem miłości Cię ozłoci
Cisza wypełni nasz dom
Wśród zieleni tajemniczej ogrodu
I mądrych ludzi pełnych pokory i dobroci.

Przyjaźń

*W podziękowaniu za ogromne przeżycia
Drogim Zosi oraz Jankowi Smalewskim
za wspaniały dar napisanych
z talentem i natchnieniem tomików wierszy
„Smaki życia i miłości” i „Zarastanie pamięci”.*

Przyjaźń mierzy się wspomnieniami
Przyjaciele są mostami ze światem
Widzimy w nich siebie samych
Potrzebujących troski i dobroci.

Przyjaźń daje nam wolną przestrzeń
W której rozwijamy się i zmieniamy
Między nami rodzi się dawanie
Kończy się branie.

Przyjaźń ogrzewa jak słońce
Každy zimowy dzień
Chłodzi w gorące południe
Jak kora okalające drzewa.

Przyjaźń daje uśmiech
Wśród złych ludzi
Jest światłem na drodze
Schronieniem i radością dni.

W przyjaźni czynimy sobie życie łatwiejsze
Gdy naszemu światu grozi zawalenie
W środku zimy nosimy w sobie lato
Znika przekleństwo samotności.

Idę do ciebie ulicą przemijania

Moje życie wypełnione pięknem
Ułożone w kwiaty wiosennej urody
W świetlistych ogrodach myśli
Pachną róże i powoje
Wśród złotych wzlotów i urojeń
Przeplatane Twoim życiem
Rzeki płynącej do morza sytości
Z nimi radosne dni
Bez smutku i zazdrości
Żalu lub tęsknoty
Gniewu rozpaczy
Męki utraty Ciebie
Wiersze płynące z serca do serca
Do otwartych dłoni łaknących miłości.
Słowa zapisane wierszami
Przysypane popiołem czasu
Mową milczących obrazów
Zatopionych w ciszy trwania
Idę do Ciebie ulicą przemijania.

Mamy w sobie

*Człowiek jest wielki nie przez to co posiada,
lecz przez to kim jest.*

Nie przez to co ma, lecz przez to czym dzieli się z innymi

Jan Paweł II

Mamy w sobie potrzebę
Przekraczania ograniczeń
Wykraczania poza strach
Psychiczny ból i cierpienie
Uporczywie przekonujemy siebie
Łamiąc ambicję i samodyscyplinę
Utrzymując wytrzymałość i upór
Promując kreatywność ducha.

Poezja jest sztuką
Nieskończenie ubogaconą słowami
Gdzie poszukujemy tajemnicy człowieka
Wolności w przestrzeniach wyobraźni
dla spełnienia siebie.

·
Oprawiamy myśli w fantazyjne ramy
Tworzymy misterne zbiory słów
Do wymyślonych zasad wartości
Poszukujemy nieoczywistych wymiarów.

W HydeParku życia
Pytamy gdzie leży jego sens
Dlaczego jest ból egzystencjalny
Nostalgia i smutek końca
W złudnej pewności siebie.

Rodzice

Rodzice zawsze pozostają z nami
Żyją w nas żywi czy martwi
Z niełatwym dzieciństwem i młodością
Dopiero w dorosłości przebyte traumy
Leczy wpływający czas.

Zwłaszcza wtedy kiedy mamy
Poczucie niezrozumienia i ponizania
Poszukujemy codziennego bezpieczeństwa
W zaspakajaniu tęsknoty własnego ja.

Mamy dość ciasnego wnętrza siebie
Poszukujemy w przestrzeniach wyobraźni
Siły w pokonaniu paranoicznych myśli
By utrzymać dobrostan psychofizyczny.

Nie ma sensu robienie w kółko tego samego
Popelniania wciąż tych samych błędów
Dziwić się w spotkanym w tłumie nieudacznikom
Trzeba czuć się twórcą i panem życia.

Oprawiać wiersze w fantazyjne ramy
Tworząc misterne obrazy ze słów
Przestrzegać zasad i wartości
Szukając nieoczywistych wymiarów
W realizacji snów.

Rozpacz lasów

W rozpacz lasów jesienią
Opadają zmęczone liście
Na ścierniskach życia
Z nie dogasłych wspomnień
Unosi się smutek
Przeszłość otula przestrzeń
Wokół nas
Egzystencjalny ból
Chłodem przenika
Tęsknotę do bliskości.

Człowieczeństwo

Bezmyślnym życiem żyć człowiekowi nie warto

Platon

Szukamy w życiu rozkoszy
Nieśmiertelności przez zdobywanie sławy
Chcemy posiadać władzę
Pozbywamy się lęku śmierci
Boimy się nieszczęścia chorób i bólu
Inni chcą siły Herkulesa
Zmysłowości Afrodyty
Mądrości Ateny
Pragną naśladować Dionizosa
Jedna rzecz pozostaje ta sama
Nasze człowieczeństwo
Przez tysiące lat
Struktury ludzkiego umysłu
Nie zmieniły się
Odnajdujemy się na kartkach Biblii
W Odysei i Iliadzie Homera
W tragediach Sofoklesa, Eurypidesa i Shakespeare
W myślach Arystotelesa, Sokratesa i Platona
W działach Konfucjusza i w Koranie
Zawsze był i jest imperatyw umiłowania
Mądrości, Dobra i Prawdy
Tęsknota za utraconym rajem.

Edward Białek
Uniwersytet Wrocławski

Cisza przemijania *czyli* Spowiedź poety. Uwagi o wierszach Wiesława Prastowskiego

Doktor nauk medycznych Wiesław Prastowski jest wybitnym specjalistą chorób wewnętrznych, angiologiem. Urodził się w Łunińcu na Polesiu. Jest absolwentem Akademii Medycznej we Wrocławiu. Pracował w Zakładzie Immunofarmakologii Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu, w Klinice Chorób Wewnętrznych i Angiologii Akademii Medycznej we Wrocławiu oraz w Szpitalu Wojewódzkim jako ordynator oddziału. W latach 2002–2004 pełnił funkcję wojewódzkiego specjalisty do spraw chorób wewnętrznych. Jest współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Angiologicznego. Pełnił funkcję wiceprezesa Stowarzyszenia Lekarzy Dolnośląskich i Wychowanków Medycyny Wrocławskiej, prowadził comiesięczne spotkania „U Medyków” w Dolnośląskiej Izbie Lekarskiej. Po przejściu na emeryturę nadal pracował zawodowo, wykładał przedmioty medyczne w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu dla studentów muzykoterapii i pracował w Dolnośląskim Centrum Chorób Serca i Diagnostyki „Medinet” oraz w Przychodni „Biogenes”.

Jest członkiem wielu towarzystw lekarskich, a także Unii Polskich Pisarzy Lekarzy i Związku Literatów Polskich. Debiutował w 1996 roku zbiorem wierszy „Zostać ślad”. Następnie opublikował tomiki poetyckie „Wejść w ciszę” (1999), „Człowiek potrzebuje człowieka” (2001), „Między świtem a zmierzchem” (2003), „Dotyk muzy” (2005), „Smakowanie czasu” (2007), „Obrazy słowem

malowane” (2009), „Ars longa, Vita brevis” (2015), „Optimus et Maximus” (2017) i „Zmysły śpiewały” (2017).

Poniższe refleksje są pokłosem uważnej lektury wybranych utworów lirycznych doktora Wiesława Prastowskiego pomieszczonych w ostatnim z wymienionych tomów, refleksjami, które w żadnej mierze nie mają charakteru wskazówek interpretacyjnych, narzucających określony model odbioru jego poezji. Chodzi raczej o zapis doznań czytelnika zafascynowanego jej filozoficznym wymiarem, o nieśmiałe próby objaśniające, podejmowane w odniesieniu do tekstów, które przenoszą treści istotne dla człowieka pierwszych dziesięcioleci trzeciego tysiąclecia, i które zapewne zachowają swoją aktualność także dla następnych pokoleń. Wiersze ze zbioru *Zmysły śpiewały*, które wybrałem za przedmiot swoich eksplikacji, przelamują bowiem ramy czasowe; to wiersze, które nie mają daty, które nie mają ograniczeń terytorialnych i narodowych. Wiesław Prastowski tworzy poezję o charakterze uniwersalnych przekazów estetycznych adresowanych do nas, ale i do naszych następców, pisze wiersze, w których zakodowane są nauki moralne kierowane do nas, ale i do wszystkich innych obywateli świata. Wrocławski lekarz-poeta pisze wiersze zarówno dla miłośników kunsztownych form lirycznych, jak i dla czytelników preferujących przesłania filozoficzne, doszukujących się w liryce treści umoralniających bądź objaśniających wybrane elementy coraz mniej transparentnej rzeczywistości dwudziestego pierwszego wieku.

Jeśli prawdziwym jest twierdzenie, iż liryka stanowi najdoskonalszą formę wypowiedzi osobistej, to wiersze Wiesława Prastowskiego są wypowiedziami w dwójnasób osobistymi, są bowiem liryczną spowiedzią niezwykle zasłużonego Lekarza i wrażliwego Poety, twórcy obdarzonego ponadto niepoślednim talentem eseistycznym. Jego wiersze są przykładami dialogu równoległego,

w którym partnerami są dwa wcielenia jednego podmiotu lirycznego, tożsamego z Autorem, obnażającego przed czytelnikiem najintymniejsze zakamarki swojego świata wewnętrznego. W dialogu tym, prowadzonym z jednej strony przez Poetę dokonującego oglądu swojej duszy, z drugiej zaś przez Myśliciela stawiającego pytania o sens istnienia, dostrzec można między innymi przypadki odwoływania się do różnych form pamięci. Pojęcie to implikuje obecność kolejnych kategorii, takich jak przeszłość, przemijanie i zapomnienie. Oto kilka moich uwag na ten temat sformułowanych po lekturze wybranych wierszy z tomu *Zmysły śpiewały*. Swoje eksplikacje obficie ilustruję strofami Poety.

Podmiot liryczny, który cechuje i nadzieja i sceptycyzm, wierzy wprawdzie, iż odchodząc zostawiamy „wszystko co było nam drogie / w pamięci bliskich”, świadom jest wszakże tego, „że pogrążeni w strumieniach świadomości” balansujemy „między pamięcią a zapomnieniem”. Kiedy jednak nadchodzi go zwątpienie generowane myślą o własnym przemijaniu, Poeta przywołuje „niepamięć ziemi”, ziemi jako alegorii tego, co ostateczne, jako alegorii przeznaczenia. Owa dysputa o pamięci i zapominaniu, o przeszłości i przemijaniu, prowadzona jest przez Ja niepogodzone z rzeczywistością „czasów półprawdy” i świadome tego, iż „powtarzane wiele razy kłamstwo / staje się prawdą”, oraz Ja przywołujące przeszłość, błogosławiony czas, którego już nie ma, bo przecież „młodość umarła / kariera umarła / przyjaźnie umarły.” Świadom – metafizycznego przecież tylko – wymiaru odpominania, Poeta nie lęka się nawet, że możliwy jest inny niż transcendentny sposób odtworzenia tego, co przeminęło. Nie bez szczypty melancholii, dryfującej nawet w kierunku sarkazmu, stwierdza więc w jednym z wierszy: „Nie lubię patrzeć w lustro / mówi o przemijaniu. Odbicie twarzy starego człowieka, / którego nie darzę sympatią.”

Zaklinanie, czy też rozpamiętywanie przeszłości jest w poezji Wiesława Prastowskiego jedną z dróg prowadzących do przewyciężenia zwątpienia, dosięgającego podmiot liryczny z niezwykle intensywnością wtedy, kiedy stawia sobie fundamentalne pytanie o to, „czy warto żyć”, pytanie, które Poeta nazywa niełatwym, bo przecież „zaśmiecamy świat grzechami / obrzucamy go błotem zła / małością i głupotą / rozpierają nas żądze i pycha”, jak czytamy w wierszu *Nikt nam nie pomoże*. Poeta problematyzuje tu stan alienacji, egzystencjalnego zagubienia w beckettowskim wydaniu, u którego kresu czeka „śmierć”, nadająca „życiu ostateczny wymiar. / Jest po co żyć, żeby umrzeć”. Odwaga, z jaką Poeta podchodzi do tak zwanych trudnych tematów – samotności, starości, śmierci – musi budzić podziw. Jego liryczne kazanie o nieuchronności końca naszego pielgrzymowania ma funkcję terapeutyczną – oswaja czytelnika z chwilą, w której „światlisty dotyk losu / zresetuje wszystko / co było i jest / darem każdego życia”, jak głosi w wierszu *Gubią się drogi*. „Nic nie oprze się śmierci / ona wszystko wyrówna i wygładzi”, oto jak Poeta naucza swoich czytelników w wierszu *Jesteśmy nicością Ducha*.

Sakralizowanie przeszłości jawi się w poezji Wiesława Prastowskiego jako forma ucieczki od teraźniejszości odczuwanej przez jednostkę jako pasmo zagrożeń, źródło samotności, obojętności i „narastającego deficytu namiętności”, ponadto jako „okres dekadencji”, jak stwierdza Poeta w wierszu *Przesłanie*. Podmiot liryczny zdaje się dostrzegać nadciągające niebezpieczeństwo stopniowej depersonalizacji i degrengolady, której nie da się już powstrzymać, „dokonania” ludzkości bowiem „wydają się powierzchowne / nie ma wielkich twórców”, zaś „pornoGRAFIA wypiera prawdziwą erotykę.” Dla poety współczesny świat, zatowizowany i modernizujący się w niesłychanie szybkim tempie, jest – by posłużyć się tu oksymoronem –

niczym pustka wypełniona przyziemnymi jedynie sprawami, niczym przestrzeń zdominowana przez moce wymykające się moralnej i racjonalnej ocenie. To rodzi w nim tęsknotę za znanym mu z lat dzieciństwa i młodości porządkiem, programowanym według powszechnie uznawanego systemu wartości: „Świat, w którym wzrastałem, / który mnie ukształtował / odchodzi ze mną w przeszłość.” Rzadko napotkać można w strofach zawartych w tomiku *Zmysły śpiewały* enuncjacje ich Autora odnoszące się do polityki, do owej sfery, która – jak chce Poeta – „stała się domeną miernot”, te zaś nie są w stanie wyprowadzić kultury z głębokiego kryzysu.

Pamięć, we wszystkich swoich odmianach i sposobach jej pielęgnowania, jest – jak można by chyba interpretować słowa Poety – instrumentem, który posłużyć winien jednostce do spowalniania procesu nieuchronnego przemijania, do przygotowania swojego własnego odchodzenia na wieczny dyżur. Autor zachęca przy tym do intensywnego przeżywania ziemskiego okresu naszego bytowania, „aby nie utonąć za życia / aby nie być zdrajcą własnego losu.” Czas nie zna przecież spoczynku, nasze obecne przeżywanie już po chwili będzie jedynie wspomnieniem, zmierzamy bowiem nieprzerwanie ku wieczności, po drodze „tracimy naszych bliskich”, którzy odchodzą, a my „idziemy za nimi”, jak pisze poeta w wierszu *Pamięć*.

Przeszłość jest dla Poety skamieliną, w której odciski te są błędy i jasne chwile życia jednostki, jest świadectwem jej obecności w rzeczywistości, która nigdy już nie zaistnieje w pierwotnej formie. W wierszu *Księżyc nad Polanicą* podmiot liryczny konstatuje z łatwo dostrzegalną dozą rezygnacji: „Nawet Stwórca nie może sprawić / by odwróciły się losy tego / co kiedyś się zdarzyło.” Przeszłość to jednak także skarbnica wiedzy i ojczyzna sztuki. Erudyta Wiesław Prastowski traktuje dokonania przedstawicieli poprzednich pokoleń jako istotne źródło swojej filozofii

życiowej i swojej poetyki. „Z fascynacją i oczarowaniem śladami przeszłości / następuje wartościowanie współczesności”, przekonuje w wierszu *Chwila zadumy*. Proces tworzenia stanowi dlań drogę do budzenia się „w duszy pogodnego poczucia wolności”, do stopniowego „odkrywania tajemnicy człowieka”. Poeta nie namawia swojego czytelnika do naprawiania otaczającej go rzeczywistości, lecz raczej do zaakceptowania praw rządzących od zawsze światem, którego rozumienie „wymaga / pogodzenia się z istnieniem dobra i zła / tragizmem wiatru losu.” Egzystencjalistyczne ujęcie człowieczego losu jest tu aż nazbyt widoczne.

Nie szczędzi Poeta w swoich wierszach miejsca na refleksję metaliteracką. Zastanawia się na przykład nad istotą i sensem poezji, nad celami, jakie jemu samemu przyświecają przy pisaniu. Poezja jest dlań kwintesencją egzystencji jednostki, „poza nią są bezsłowne przestrożenie”, jak można wyczytać z wiersza *Być mężczyzną i poetą*. Odbiorca tego lirycznego apelu znajduje w nim odpowiedź na pytanie o możliwość koegzystencji jednostki jako uczestnika tradycyjnie pojmowanych procesów i więzi społecznych oraz jako obdarowanego przez Stwórcę talentami Poety. Apelatywny charakter poezji Wiesława Prastowskiego wyraża się tutaj w nawoływaniu do zajmowania postaw, które pozwolą na niezakłóconą symbiozę rozumu i serca. Swojemu lirycznemu Ja każe wypowiedzieć znamienne słowa: „Ucz się mowy rozumu / myśli bez lęku i strachu / Dziel się poezją z tymi, / którzy słuchają sercem.” Istota poezji i poprzedzającego ją procesu składania liter i słów w tekst, swoistego misterium tworzenia obrazów językowych, jest jednym z tematów wiersza *Pisząc*.

Na koniec jeszcze kilka słów o dwóch innych kategoriach obecnych w liryce Wiesława Prastowskiego, o wierze i miłości. Wiara, nie tylko wiara w Boga, lecz przede

wszystkim wiara w Człowieka, przydaje egzystencji jej zagubiony sens, Poezie zaś przywraca moc tworzenia. W płomiennym apelu, zawartym w wierszu *Człowieczenie człowieka*, pojawia się wołanie o działanie na rzecz bliźniego: „Obudź się, nie zwlekaj / w czynieniu dobra dla innych z miłości”. Przekonanie o immanentnej jednostce ludzkiej dobroci otwiera nowe perspektywy artystyczne, pozwala pokonać nachodzące poetę impresjonistyczne wątplenie. Ale kluczem do przewyciężenia wszelkiej słabości jest bliskość kochanej osoby, z którą – jak relacjonuje Poeta w wierszu *Jesteś* – „grzejemy się jeszcze / w ciepłe miłości / w czułości miłosnego dotyku / w tęsknocie do przytulenia.”

Wiersze pomieszczone w zbiorze *Zmysły śpiewały*, to swoiste miniaturowe traktaty filozoficzne, przy czym przydawka „miniaturowe” odnosi się jedynie do objętości – ich intelektualna moc wynika zarówno z wagi stawianych pytań, jak i z głębi proponowanych, nie **narzucanych**, lecz właśnie **proponowanych**, odpowiedzi. Jakby na potwierdzenie swoich tez pisarz przywołuje czasem autorytety, których deficyt w naszej cyfrowej epoce piętnuje w kilku swoich lirycznych wypowiedziach. W wierszu *Zło*, na przykład, przypomina czytelnikowi postać Leszka Kołakowskiego. *Poeta doctus* Wiesław Prastowski sygnalizuje tutaj przywiązanie do tradycji eseju filozoficznego, którego mistrzem był przecież autor *Rozmów z diabłem*.

W wybranym do pobieżnej jedynie prezentacji tomiku utworów poetyckich Wiesława Prastowskiego dominują teksty będące zapisem stanów świadomości jednostki, Pisarz nie odwołuje się do tak zwanych wielkich tematów, obecnych w zbiorowej pamięci Polaków. Jego wiersze, wiersze Poety i Filozofa, chcą być estetycznym i moralnym drogowskazem dla odbiorcy, chcą uwrażliwiać go na niebezpieczeństwa, jakie niesie przyspieszony rozwój cywilizacyjny, chcą uchronić go przed odindywidualizowanym

wegetowaniem w oparach postmodernistycznego kiczu, kampu i chaosu.

Oprócz dziewiętnastu wierszy zbiór *Zmysły śpiewały* przynosi esej *Każdy z nas jest opowiadaniem czyli rzecz o człowieczeniu człowieka* stanowiący rodzaj filozoficznej pointy, rodzaj apelu kierowanego do tych, którzy na co dzień kontaktują się z chorymi. Do głosu dochodzi tu filozof medycyny postulujący zmianę paradygmatu w relacjach lekarz – pacjent. Tego ostatniego każe „traktować jak fascynującą historię, którą należy odkryć, zrozumieć, i której trzeba pomóc. Badając starannie osobę chorą zyskujemy wiedzę o życiu. Każdy z nas jest bowiem opowiadaniem, które nieświadomie piszemy naszym postrzeganiem, uczuciami, myślami.” By mogła się zawiązać skuteczna komunikacja między uczestnikami owego zderzenia pozornych przeciwieństw, jakim jest spotkanie chorego z lekarzem, by można było sprowadzić ów akt nierównej walki do poziomu dialogu, silniejszy, czyli lekarz, musi zaakceptować słabszego, czyli pacjenta, musi uznać go za równorzędnego partnera. Chory także musi być aktywny, musi wykazać wolę przezwyciężenia nieufności i pokonania bariery niechęci utrudniającej proces porozumienia. Poglądy lekarza i poety Wiesława Prastowskiego pokrywają się w tym miejscu z przekonaniem Hermanna Hessego, który w autobiograficznej prozie z tomu *Kuracjusz* opisuje poszczególne etapy „starcia”, do jakiego doszło podczas pobytu w jednym z badeńskich kurortów. Pozwolę sobie na koniec zacytować dłuższy fragment z tej bardzo osobistej książki niemieckiego noblisty, w którym opisuje spotkanie z człowiekiem, który odmienił jego sposób postrzegania wybrańców Asklepiosa: „Lekarz miał w swoim repertuarze kilka wyrażen z tajemnego języka medycznego, które mogłem rozszyfrować tylko w przybliżeniu, które jednak bardzo korzystnie zdobiły jego wypowiedzi i dawały mu wyraźną przewagę.

Niemniej jednak już po kilku minutach było dla mnie jasne, że przy tym lekarzu nie należy obawiać się owego okrutnego rozczarowania, jakie ludziom mojego pokroju grozi szczególnie ze strony doktorów: że za ujmującą fasadą inteligencji i obycia natkną się na sztywny dogmatyzm, którego pierwsze twierdzenie postuluje, iż poglądy, sposób myślenia i terminologia pacjenta to zjawisko czysto subiektywne, natomiast poglądy, sposób myślenia i terminologia lekarza to wartości ściśle obiektywne. Nie, tu miałem do czynienia z lekarzem, o którego zrozumienie warto było walczyć, który nie tylko jest przepisowo inteligentny, ale nadto w stopniu nie dającym się na razie określić mądry, czyli posiadający żywe wyczucie względności wszelkich wartości duchowych.” Wiesław Prastowski – by sparafrazować słowa mistrza Hessego – to wybitny lekarz, o którego zrozumienie naprawdę warto jest walczyć, to także znakomity intelektualista i poeta, który swoimi językowymi obrazami współczesnego człowieka i jego coraz mniej transparentnego świata znacząco wzbogaca polską kulturę i pielęgnuje szacunek dla wszelkich wartości duchowych.

Spis treści

Od Autora	3
Droga	9
Poecie Andrzejowi Bartyńskiemu – Homerowi naszych czasów.....	11
Łzy.....	13
Sen	14
Liście losu	15
Arka przymierza	16
Cisza przemijania	17
Nauczanie	18
Słowa	19
Ścieżki życia.....	20
Człowiek potrzebuje człowieka	21
Życie	22
Codziennosc	23
Obrazek z polesia	24
Tak cicho po tym, co było na Wołyniu	25
Kresy.....	28
Wiara	30
Myśli uczesane	31
Klepsydra.....	32
Świetlistość pamięci	33
Każdy dzień	34
Niepowodzenie	35
Poznawanie	36
Ciepli i mili	37
Zapisane w genach	39

Legenda o dusznickiej żabce	41
Wektor życia	42
Są takie miejsca.	43
Nie pragnę	44
Twoje imię	45
Przyjaźń	46
Idę do ciebie ulicą przemijania	47
Mamy w sobie	48
Rodzice.	49
Rozpacz lasów	50
Człowieczeństwo	51

Edward Białek

Cisza przemijania *czyli* Spowiedź poety.

    Uwagi o wierszach Wiesława Prastowskiego. 53

